

ASORKD

ASOCIACE SDRUŽENÍ PRO OCHRANU A ROZVOJ KULTURNÍHO DĚDICTVÍ ČR The Association for the Conservation and Development of the Cultural Heritage in the Czech Republic

Karolíny Světlé 5, 110 00 Praha 1, Tel.: +420 371 595 624; GSM: +420 777 183 077, +420 737 939 104, +420 736 181 289
prezidium@asorkd.cz; www.asorkd.cz; www.zachrante-lazne-kyselka.cz/

Stanovisko ASORKD k vítěznému návrhu soutěže na NÁVRH OBJEKTU NA VÍTĚZNÉM NÁMĚSTÍ V DEJVICÍCH

autor návrhu: architektonický ateliér Radana Hubičky s.r.o., Wenzigova 17, Praha 2

Vítězné náměstí je těžištěm zástavby Dejvic a Bubenče realizované převážně podle urbanistické koncepce arch. Antonína Engela z doby počátku první republiky. Celá oblast je součástí ochranného pásma pražské památkové rezervace (PPR). Jádrem náměstí je křižovatka řešená formou kruhového objezdu, do které vstupují páteřní komunikace ze severní a západní příměstské oblasti a jsou tu rozdělovány ve směru radiál kruhu do městské dopravní sítě. Náměstí se dochovalo pouze jako torzo původního záměru, nicméně i v této formě je vnímáno jako prostor na kruhovém půdorysu. Přesvědčivě to dokazuje obecně používaný název „Kulat’ák“.

Engelova urbanistická koncepce je založena na jasně vymezených prostorech náměstí a ulic. Navazuje tím na urbanismus 19. století, jen používá velkorysejší dimenze – široké ulice a prostorné vnitrobloky. Tradiční princip priority prostoru je důsledně zachován to znamená, že architektonické ztvárnění budov respektuje smysl prostoru, do kterého patří, budovy prostor jasně vymezují a zároveň se mu podřizují – nenarušují jeho smysl vyzývaným uplatňováním své individuality. Prioritní postavení prostoru je základem totožnosti této části Dejvic, která by měla být respektována nejen jako doklad doby svého vzniku a dílo významného architekta, ale i pro pevný řád a snadnou orientaci, založenou právě na jasně definovaných prostorech. Klidná struktura zástavby nenarušená bezdůvodnými akcenty odpovídá i hlediskům ochranného pásma PPR, které Dejvice zahrnuje. Vznikla tu městská oblast stmelená vnitřní soudržností, s osobitým charakterem, vyhraněný článek artikulace struktury velkoměsta. Na takových charakteristických oblastech je založena mentální mapa celého města, která je součástí povědomí obyvatel i návštěvníků. Mentální mapa vzniká prožitím města jako celku všemi smysly, jsou v ní obsažena panoramata, reliéf, struktura ulic i náměstí a vzájemné vztahy, doprava, funkční náplň, přírodní prvky. Mentální mapa nabízí možnost ztotožnění se s městem – t.j. vědomí, kde se právě v rámci celého města nacházím, bez použití tištěných map a jiných orientačních pomůcek. Mentální mapa zachycuje identitu, totožnost města. O významu městské identity bylo mnoho napsáno, pro tento účel stačí připomenout, že smysluplnou identitu nemůže mít město, sestavené z jednotlivých individualizovaných objektů bez vzájemných vztahů, byť by jejich design byl sebeoriginálnější. Přesněji řečeno, identita existuje vždycky, v tomto případě je identitou města heterogenita, chaos. Taková města vyvolávají pocit ztráty orientace, stres – nepříznivě ovlivňující naši existenci. Paradoxně, tato města složená z výrazně originálně pojatých jednotlivých objektů nemají vlastní osobitost a působí v konečném dojmu stejně. Jasně vymezené prostory a pocit ztotožnění se s nimi (přehlédnu náměstí a cítím, kde se v jeho rámci nacházím, vnímám ulici jako celek a je mi jasné, kde právě jsem) – jsou prvořadou hodnotou historických měst. Jejich prostory doplněné navíc všudypřítomným uměním je činí tak přitažlivými. Tím není řečeno, že v těchto městech není místo pro nová originální, výjimečná architektonická díla. Jejich umístění ale musí odpovídat smyslu prostoru, do kterého jsou začleněna.

Jak bylo napsáno výše, Vítězné náměstí nebylo nikdy dokončeno, je torzem původního záměru, který tu je ale tak silně vyjádřen, že všechno, co brání jeho naplnění, působí destruktivně, chaoticky. Geometrický základ celé koncepce, kruh, v jehož středu se protínají radiály ulic vystupujících z kruhového objezdu, vyžaduje naléhavě dokončení. Dokončení samozřejmě neznamená pouze pokračovat kopíi stávajících objektů po obvodu kruhu. Rozhodně ale není úkol řešitelný objekty, které nejsou schopny založený prostor dotvářet a upevnit, které naopak vyžadují vlastní samostatný

prostor pro vyznění svého tvaru, tak jak je tomu u vítězného návrhu, který naprosto ignoruje jakýkoli kontext s okolím.

Dokončení Vítězného náměstí je úkol mimořádně obtížný. Návrhům jednotlivých objektů musí předcházet urbanisticko architektonická studie celého území včetně plochy před nástupem k vysoškolskému areálu se zohledněním širších vztahů, zahrnující dopravu a funkční náplň v nejširším slova smyslu. Dopravní řešení je obzvláště náročné – dobíhají sem terminály příměstských autobusů, je tu stanice metra, jsou tu značné nároky na zachytne parkovací plochy atd. Plocha před vysokými školami plní dnes shromažďovací funkci náměstí, které zůstane ve svém centru vždy dopravní křižovatkou. Prostor pro shromažďování – trhy, společenské akce atd. je nutno respektovat a zachovat. Zástavba kolem kruhového objezdu se vyvíjí do charakteru městské třídy s obchody, službami i správními funkcemi v parteru, s bydlením ve vyšších patrech. To odpovídá i terminálům příměstských autobusů, Vítězné náměstí je pro okolí Prahy vstupem do hlavního města. Bez jasného názoru na celkové řešení je postupná výstavba solitérů po obvodu náměstí nesmyslná.

Z těchto všech důvodů se nám jeví vítězný návrh soutěže jako nepřijatelný a jakékoli pokusy o realizaci jednotlivých objektů bez vyřešení celku považujeme za plýtvání penězi města.

V Praze 31. 1. 2013

Za ASORKD:

Pavel P. Rics
prezident asociace